

1. list tiskana od oktobra 1947
kot tednik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredo in sobotah

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

KRANJ — SOBOTA, DNE, 26. OKTOBRA 1963
LETO XVI. — ŠT. 125 — CENA 20 DINARJEV
Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

Delo skupščine SR Slovenije

Pomembni sklepi treh zborov

Ljubljana, 25. oktobra — V sredo, četrtek in danes so zasedali socialno-zdravstveni, kulturno-prosvetni in organizacijsko-politični zbor skupščine SR Slovenije. Socialno-zdravstveni zbor je v razpravi posvetil največ pozornosti skrbi za matere in otroke; poslanci pa so razpravljali tudi o materialni osnovi socialno-varstvene politike, o problemih zaposlenih žena in o nesmotrni razporeditvi zdravstvenih delavcev ter o pomanjkljivih ambulantnih in bolniških zmogljivostih. Po razpravi je zbor sprejel ustrezna priporočila občinskim skupščinam, ki naj te upoštevajo že pri izdelavi svojih statutarov.

Kulturno-prosvetni zbor je včeraj po celodnevni živahni razpravi sprejel s številnimi dopolnitvami predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona za pospeševanje založništva in predlog odloka o določitvi dela prispevkov, ki se plačujejo skladu SRS za pospeševanje založništva, časopisne, knjižniške in tiskarske dejavnosti. — Oba predloga bo moral v enakem besedilu sprejeti tudi republiški zbor. Organizacijsko-politični zbor pa je danes obravnaval delo pri izdelavi statutarov delovnih in teritorialnih skupnosti. Predlog zakona o založništvu je sprožil med poslanci zelo živahno razpravo, ki se je precej omejila na ceno slovenskih leposlovnih knjig, na pri nas še vedno zanemarljivo dejavnost izdelovanja gramofonskih plošč in ostalih podobnih reproduktivnih sredstev, manj organizacijsko-pravne zadeve v zvezi s predlaganim zakonom. V razpravi je aktivno sodeloval tudi gorenjski poslanec Matej Bor, ki se je zavzel predvsem za pospešitev slovenske knjige. Poudaril je, da je danes naša knjiga, kljub številnim nepravilnostim, tako draga, da

Gradnja in izkoriščanje stanovanj

Kranj, 25. oktobra — Včeraj so odgovarjale tričlanske delegacije vseh petih gorenjskih komun v Zagreb, kjer se je danes začela 14. skupščina stalne konference jugoslovanskih mest. Skupščina je jubilejna, saj organizacija, ki združuje 231 mest, letos praznuje že desetletnico svojega obstoja. Razen vrste organizacijskih zadev, ki so bile na dnevnem redu prvega dne zasedanja, je najvažnejše vprašanje, ki mu je letošnja skupščina posvečena, stanovanjska problematika. Gre za nadaljevanje izpopolnjevanja sistema stanovanjske gradnje in za boljše izkoriščanje stanovanjskega fonda. Skupščina bo sprejela tudi odločbo o sodelovanju vseh jugoslovanskih mest pri gradnji poslovnih mestnih skupščin v Skopju. — S.

GLASOVA
Panorama

V današnji številki berite

- Na 2. strani
Dežela grenkega riža
- Na 3. strani
Križem po mestu
- Na 4. strani
Sateliti zmanjšujejo razdalje
- Na 9. strani
Četrti sejem mode v Beogradu
- Na 6. strani
Še bova živela

Dejavnost inšpekcijskih služb gorenjskih občinskih skupščin

Za večjo strokovnost in samostojnost

Preobremenjenost inšpektorjev tudi na Gorenjskem ni izjemen primer

Ena izmed oblik splošnega in neposrednega nadzora so tudi inšpekcijske službe. Razen nadzora pa morajo (ali naj bi) inšpekcijske službe opravljale tudi vzgojno funkcijo s tem, da bi samoupravne in družbene organe opozarjale na posledice, ki lahko nastanejo ob opuščanju ustreznih ukrepov in jim v tej smeri pomagale s strokovnimi nasveti. Pri inšpekcijskih službah na Gorenjskem je v zadnjih letih viden tako kvaliteten kakor kvantiteten napredek; kljub temu pa še vedno velja ugotovitev, da nekatere področne inšpekcijske službe spričo objektivnih težav še niso dosegle tiste učinkovitosti, strokovnosti in samostojnosti, kot je potrebno za dosledno izvrševanje zakonitih predpisov.

V četrtek je bila v tovarni Iskra v Kranju delegacija iz Bosne in Hercegovine, ki jo je vodil predsednik IS te republike HASAN BRKIC. V delegaciji so bili predstavniki tamkajšnje republiške gospodarske zbornice, Energoinvesta in drugi gospodarstveniki. V spremstvu podpredsednika IS Slovenije Janka Smoleta, generalnega direktorja Iskre Dušana Horjaka in drugih so si ogledali tehnološki proces proizvodnje ter se pogovarjali o možnostih in oblikah integracije, sodelovanja itd. V dvodnevnem obisku v Sloveniji so se gostje seznanili tudi z nekaterimi drugimi dejavnostmi pri nas in izmenjali poglede za perspektivni razvoj.

S plenuma ObO SZDL Škofja Loka

Delovni program in statutarna razprava

Škofja Loka, 25. oktobra — Preden je plenum občinskega odbora SZDL na svoji redni seji — bila je v sredo, 23. t. m., začel obravnavati dnevni red, je predsednik Ciril Jelovec seznanil člane plenuma z rezultati devetmesečnega gospodarjenja v komuni in, z določenimi stališči, ki jih je v tej zvezi pred kratkim sprejela občinska skupščina. V nadaljnji razpravi je plenum posvetil največ pozornosti okvirnemu vsebinskemu delovnemu programu ObO SZDL, ki bo v neki meri segel tudi v zimske mesece prihodnjega leta. Čeprav je statutarna razprava sestavni del delovnega programa, so o tem, zaradi pomembnosti in aktualnosti razpravljali kot posebni točki dnevnega reda.

S predlogom delovnega programa, o katerem je tudi razpravljalo IO, se je plenum strinjal. Tako bo ObO SZDL med drugim glede prehoda na 42-urni delovni teden nadaljeval z razpravami skupno z ObSS. Med drugim delovni program vključuje tudi skupna posvetovanja s predstavniki kmetijskih in gozdarskih organizacij, kakor po julijški združitvi kmetijskih zadrug sta razvoj kmetijstva in gozdna proizvodnja prešla v novo fazo, ki pa bo terjala še temeljitejšega nadaljnega dela. Plenum se bo poslej večkrat sestajal, da bi razpravljala le o posameznih vprašanjih. Tako je že pripravljeno gradivo o vprašanju pravičnega gradivo o vprašanju šolstva. O tem vprašanju se bo plenum najprej sestel, nato pa o vprašanju obrti v škofojloški komuni. Posamezne komisije pri ObO SZDL Škofja Loka bodo razen omenjenih vprašanj proučile dejavnost in družbeno vlogo družbenih organizacij in društev kakor tudi družbenih služb in javnih služb. In kaj so ugotavljali in menili člani plenuma v zvezi s statutar-

četi z razpravami po področjih posameznih dejavnosti, ki jih obravnava osnutek občinskega statuta. (Sveti občinske skupščine bodo oziroma so že začeli razpravljati o osnutku občinskega statuta). Oblika takih področnih razprav naj bi bile javne tribune. Poudarjali so, da bi morale dati razprave o osnutku občinskega statuta v neki meri tudi osnovno orientacijo za dokončno izoblikovanje statutarov krajevnih skupnosti.

Statuti krajevnih skupnosti so še nezorana ledina, zakaj, kot je bilo iz razprave razvidno, na tem

Nadaljevanje na 2. strani 3

Večje število potnikov

V preteklem mesecu zadovoljivo izkoriščanje motornih vozil Prometna podjetja so v preteklem mesecu prepeljala za 2 odstotka več blaga kot v avgustu in za 7 odstotkov več potnikov. Naročil za prevoz blaga je bilo toliko, da niti niso mogli vseh realizirati, posebno še zaradi tega, ker podjetjem primanjkuje tovornjakov manjših nosilnosti. V notranjem prometu je porasel prevoz gradbenega materiala za Skopje, prek meje pa so tovornjaki podjetij iz Ljubljanskega okraja največ vozili v Zahodno Nemčijo in z Reke v Avstrijo in nazaj. Tudi obseg železniškega prometa, tako tovornega kot potniškega, se povečuje. Ker so zaradi pomanjkanja železniških vagonov podjetja uvedla nedeljsko

razkladanje in nakladanje, je že mogoče občutiti hitrejši obtok vagonov. Vendar je opaziti, da razkladanje vagonov v nedeljah sicer dobro poteka, primeri nakladanja pa so redkejši in se jih mnoge gospodarske organizacije izogibljajo. V avgustu je bilo naloženo za 4,5 odst. manj tovora kot lani, razloženo pa za 14 odst. več kot lani v istem mesecu. Po prevoženih kilometrih je potniški promet za okoli 5 odst. večji kot lani, število potnikov pa je višje le za 0,6 odst. Pri številu potnikov v inozemstvu so zabeležili precejšen padec. Zaradi močnejšega turizma je močno poraslo število pisemskih pošilk. Pri telegrafski službi pa se je povečalo število telegramov v mednarodnem prometu.

Nekaj ugotovitev s področja tržne inšpekcije

Statistični podatki in z njimi ustrezna obrazložitev pove, da število pregledov tržne inšpekcije v gorenjskih občinah ni v najboljšem razmerju z vloženimi prijavami in izdanimi upravnimi ukrepi. Praksa namreč kaže, da dejansko povsod ni tako v redu, kakor bi bilo mogoče povzeti iz teh podatkov. Tako je bilo na primer v letošnjem prvem polletju v jeseniški občini od 132 pregledov vloženih le 27 prijav (ali približno 20%) in 36 upravnih ukrepov. Omenjeno razmerje je bilo šibko tudi v kranjski občini, saj so bile namreč le za 22 odstotkov pregledov vlozene tudi prijave. V občini Radovljica je tržna inšpekcija nadzirala le devet odstotkov objektov, ki bi jih bilo treba nadzirati. Ker je inšpektor sam za 613 objektov nadzora, rezultata pač ni mogoče pričakovati. Za boljše ilustracijo pa naj promet in tajnik sveta, boljšega hkrati pa še referent za blaginjo navedemo še strokovno pravilo, da bi dejansko moralo odpasti na enega vsestranskega inšpektorja le 180 enot nadzora.

Razmerje med opravljenimi kontrolnimi pregledi in vloženimi prijavami (za komaj 6 odstotkov pregledov so bile vlozene tudi prijave) je slabo tudi v tržiški občini.

Tudi drugod so pomanjkljivosti

Če je mogoče iz pravkar navedenih podatkov o delu tržne inšpekcije sklepati, da se za temi podatki skrivajo objektivne in subjektivne slabosti tržne inšpekcije, pa nedvomno ni mogoče iz tega tudi zaključiti, da je na ostalih področjih inšpekcijah vse v redu. Tako lahko na primer za gradbeno inšpekcijo ugotovimo, da je pri gorenjskih občinah dejansko čista gradbena inšpekcija le v občini Kranj, medtem ko v Škofji Loki gradbeni inšpektorji opravljajo kljub nastavljenim referentom še razne komunalne in nadzorstvene posle. Skladno z nezadostnim kadrovskim stanjem v naši gradbeni inšpekciji se kaže seveda pomanjkljivo delo pri nalogah, ki so podane z zakonitim predpisi. Gradbeni inšpektor gorenjske občine, ki je bil doslej edini gradbeni strokovnjak na oddelku, je sam izdal lokalniške odločbe, kontroliral tehnično dokumentacijo, izdal gradbeno dovoljenja in v večini primerov nadzoroval gradnjo kot nadzorni organ investitorjev.

Nadaljevanje na 2. strani 1

Naš komentar

Varčevanje z ljudmi

V vsem našem planiranju in perspektivah razvoja, ob rekonstrukcijah itd. je človek v ozadju. Ni smotrnega načrtovanja o usmerjanju v poklice, o stipendiranju ljudi in njihovem zaposlovanju. To je precejšen vzrok, da na Gorenjsko vsako leto »uvažamo« na stotine delavcev iz raznih krajev in republik, kar povzroča velike težave, hkrati pa celo domačini, sposobni ljudje ne vidijo pred seboj jasne perspektive. Ni slučajno, da so o teh problemih pred dnevi govorili na konferencah občinskih sindikalnih svetov v Radovljici in na Jesenicah, da se tega perečega vprašanja lotevajo v Kranju in tudi v drugih občinah. Videti pa je ne-logično, da govorimo o čim večjem in racionalnem koriščenju proizvodnih zmogljivosti in ob tem navadno mislimo le na stroje. Čeprav je človek kot posameznik »svoboden in ga ni moč planirati« kot ostalo, pa vendar stihlja v kadrovske politiki povzroča velike izgube skupnosti in hudo prizadeva posameznika.

Posledice

Na JESENCE je prišlo lani okrog 1300 delavcev iz oddaljenih krajev v glavnem v železarno in gradbeno podjetja. V KRANJU so morali samo v letošnjem prvem polletju poiskati 642 delavcev po raznih drugih krajih in republikah. Tovarna Sava, ki ima lepe perspektive razvoja in bo potrebovala veliko delavcev, jih ne najde tu. V njihovi gumarski šoli imajo komaj 20 odstotkov domačinov, 80 odstotkov pa jih je iz drugih okrajev in republik. Ko je tovarna Flamen spomladi odprla nov obrat, je morala poiskati nad 30 delavcev v Makedoniji. Napačno bi bilo stališče, da bi zaposlovali samo domačine. Ob tem nastajajo ekonomski in tudi družbeni problemi. Gre v glavnem za to, da premalo načrtno usposabljam in usmerjam v delo tiste ljudi, ki so že tu, da jih ne zaposlujejo tam, kjer bi leti lahko največ delali in pomenili. Skratka, prav z ljudmi ne varčujemo.

Nadaljevanje na 2. strani 2

Priprave na občni zbor

Kranj, 26. oktobra — Danes bo seja upravnega odbora Gorenjske turistične zveze, na kateri bodo obravnavali poročilo o pripravi na zimsko sezono 1963/64 in pregledali priprave za občni zbor. S tem v zvezi se bodo seznanili s poročilom GTZ in s programom dela za prihodnjo sezono.

Obenem je Gorenjska turistična zveza že razposlala vabila za 4. občinske plenarne konference turističnih družbenih organizacij. Na Jesenicah bo konferenca 29. oktobra, v Kranju 30. oktobra, v Trzinu 5. novembra in v Škofji Loki 6. novembra.

Tri četrtine na področja čvrstih valut

● V letošnjih osmih mesecih je znašala vrednost izvoza v ljubljanskem okraju 31.838 milijonov dinarjev ali 33,074 tisoč dolarjev; to je 75 odstotkov lanskega letnega realizacije oziroma 57 odstotkov predvidenega izvoza v letu 1963. Povprečni mesečni izvoz osmih mesecev se je v primerjavi s mesečnim povprečjem lanskega leta povečal za 13 odstotkov.

● Glede na regionalno razdelitev je bilo v osmih mesecih letošnjega leta izvoženo v države s čvrsto valuto za 23.542 milijonov dinarjev (za 24.419.000 dolarjev) naših proizvodov. Na ta področja je torej našim izvoznikom uspelo plasirati skoraj tri četrtine doseganega izvoza.

● In kako je pri gorenjskih izvoznikih? V črni metalurgiji pomeni izvoz železarne Jesenice v osmih mesecih 70 odstotkov predvidenega letnega plana, v Lesni industriji Kranj je izvoz pohištva problematičen zaradi ostre konkurence in nasičenosti tržišča, MLIP Česnjica je zaradi neodpoka za izvoz pripravljene blaga povečala proizvodnjo za domači trg, ZLIT Tržič pa ima delen zastoj izvoza zato, ker tuji kupci povprašujejo po izredno suhem rezanem lesu in specialnih dimenzijah.

● Izvoz se je zadnje mesece precej povečal tudi v industriji usnja in obutve zaradi močnega izvoza smučarskih čevljev podjetja »Alpina« Ziri in izvoza obutve podjetij »Peko« Tržič in »Planika« Kranj. Slabše rezultate pa dosegajo pri izvozu v tovarni gume Sava Kranj, kjer so v osmih mesecih letošnjega leta dosegli le 27 odstotkov predvidenega letnega plana, povprečni mesečni izvoz pa je le 44 odstotkov lanskega letnega povprečja. Vzrok takšnemu stanju je prepočasno odpiranje akreditivov za uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala. — P.

TE DNI PO SVETU

● TITO SE VRACA DOMOV

Predsednik Tito je včeraj popoldne odpotoval iz New Yorka v domovino z nizozemsko ladjo Rotterdam.

● BEN BELA IN HASAN II. STA PRISTALA NA POGANJE

Iz Alžirije poročajo, da sta se Ben Bela in Hasan II. sporazumela za sestanek. Ni pa še določen kraj in čas pogajanj in tudi ne, če se bo sestanek udeležil tudi etiopski suveren Selassie.

● VAJE AMERISKEGA VOJNEGA LETALSTVA SO KONČANE

Po 63 urah so se končale vaje amer. letalstva »Veliki most«. Ameriški vojaški strokovnjaki so pokazali, kako hitro se da prepeleti vsakovrstno orožje iz Amerike v Evropo in da se da potem orožje takoj usposobiti za boj.

● ZAROTA V IRAKU

Iraški guverner je sporočil, da so odkrili zaroto proti bagdaski vladi. Vodilni časopisi zatrjujejo, da so poskušali napraviti zaroto pripadniki režima, ki ga je leta 1958 strmoglavila revolucija.

● AMERISKI ZUNANJI MINISTER RUSK V BONNU

Dean Rusk je prispel na tridnevni obisk v Bonn. Med bivanjem se bo najprej sestal z novim kanclerjem Erhardom, potem pa še s šefom ameriških diplomatskih misij v Evropi.

NESREČE

PREVRNIL SE JE NA STREHO

V sredo zvečer se je na cesti III. reda med Cerkljami in Brniki prevrnil na streho osebni avtomobil LJ 238-17, ki ga je upravljal Vinko Tavček. Vozil je neprimerljivo hitro, zato ga je na ostrem levem zavozu zaneslo ob rob ceste, odkoder ga je odbilo in prevrnilo na streho. Škoda znaša 300 tisoč dinarjev.

ZELEZNISKA NESREČA

Na južnem delu železniške postaje Lesce-Bled je v sredo dopoldne strojvodja Ivan Kelbelj premikal tovarne vagona po tirih. Pred skladiščem podjetja »Zito« je trčil v tovorni avtomobil LJ 54-83 (Valentina Heberle). Do nesreče, v kateri je nastalo za 600 tisoč dinarjev škode, je prišlo zato, ker je šofer parkiralo vozilo preblizu proge.

BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

Na Planini pod Golico se je v sredo ob 22. uri zaletel v korito z vodo Lovro Koblar z osebnim avtomobilom KR 38-61. Vozil je proti Jesenicam, pri hiši števil. 14 pa se nenadoma zapeljal v desno in se zaletel. Voznik ni imel voznškega dovoljenja. Škode je za okrog 200 tisoč dinarjev.

Golniški simpozij

V četrtek se je pričel v prostori inštituta za pljučno tuberkulozo na Golniku tridnevni simpozij o kirurškem zdravljenju pljučne tuberkuloze. Udeležuje se ga okoli osemdeset specialistov kirurgov iz vseh večjih mest Jugoslavije.

Na njem predavajo najbolj znani strokovnjaki za tovrstne bolezni. Simpozij naj bi posredoval udeležencem kar največ teoretičnih in praktičnih izkušenj o kirurških posegih pri zdravljenju te zahrbtnje bolezni.

Včeraj zvečer je v avli občinske skupščine Kranj udeležence sprejel tudi predsednik občinske skupščine Kranj Martin Košir in imel ob tej priložnosti govor o razvoju in življenju komun. Nato so se odpeljali še v Podvin, danes pa bo simpozij uradno zaključen. — R.

Vreme

● VREMENSKA SLIKA

Jedro visokega zračnega pritiska se je pomaknilo nad vzhodno Evropo in povzročilo vdor hladnejšega zraka od Karpatov in Panonske nižine proti Alpam. V stiku s hladnim zrakom je nastopila oblačnost, le v Alpah tu in tam padavine.

● VREMENSKA NAPOVED ZA DANES IN JUTRI

Vreme bo zmerne oblačno in precej vetrovno. Najnižje nočne temperature bodo okoli 4 stopinje, v Primorju do 10 stopinj; najvišje dnevne pa od 13 do 16 stopinj Celzija. V nedeljo bo sorazmerno lepo in hladno vreme.

● STANJE V PETEK OB 13. URI

Povsod je bilo oblačno, ostali podatki pa so: Planica 7 stopinj, Lesce 9 stopinj, zračni pritisk 1028 milibarov, rahlo pada; Jezersko 7 stopinj; Triglav-Kredarica — 4 stopinje, piha jugovzhodni veter.

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki

Po skoraj dveh tednih puščavske vojne na alžirsko-maroški meji še vedno niso izpraznili pušk. Od časa prihaja do oboroženih spopadov, vendar so na predovnanja na fronti vsaj po vojaških poročilih zaustavljena. Ob

državne odnose, ki sicer za sedaj še niso pripeljali do zapečatenja diplomatskih predstavništev in podobnih znakov vojne. Mejni spor na alžirsko-maroški meji moramo meriti z nekoliko strožji merili, ker pomeni sedanja

Obžalovati moramo, da je do kršitve načela o mirnem urejanju spornih zadev prišlo med državama, ki sta dolgo časa dajali vzgled in številne prispevke, kako bi na svetu urejali stvari brez politike sile. Brez dvoma je sedaj ta njun

vendar so našli do sedaj že precej razbitih zrcal. Zadnje dni smo izvedeli tudi nekaj več podatkov o oboroženih silah, ki so trenutno zbrane na sporni meji. Vojaške sile so se v kratkem času precej pomnožile. Na spornem območju je trenutno kakih 3.000 alžirskih vojakov in nad 5.000 pripadnikov maroških oboroženih sil. Alžirci so imeli na začetku »male vojne« v teh puščavskih predelih samo 400 vojakov. Po takšni razporeditvi sil si tudi lahko razložimo, zakaj so imeli maroški vojaki v začetku več uspehov. Trenutno so sile na fronti že precej izenačene in alžirska vojska izvaja na Maročane precejšen pritisk v zasedenih mestih na alžirskem ozemlju.

posredovanje etiopskega cesarja Haile Selassie in da se je opredelil tudi za predloge predsednika Maroka, da se predloži etiopski predlog o sestanku višjih državnikov Maroka in Alžirije samo pogojno. Razen arabskih držav, ki so v začetku alžirsko-maroškega spora napele vse strune, da bi prišlo do pomiritve, se sedaj v to delo vključujejo tudi ostale arabske vlade. V vladnih krogih se ne več vedno bolj sllišijo glasovi, da se mejni spor ne tiče samo arabskih dežel, temveč, da je tudi v sklopu vseh arabskih držav. Zato bi bilo dobro razmisliti krog držav, ki so se priključile v iskanje najboljše rešitve, da bi v Afriki ohranili mir.

Iz Alžirije je prišla še ena zelo enotna ocena maroškega mejnega vpada. Tudi vodja nemške upora polkovnik Mohamed el Hadž je stopil na stran alžirskih vojakov v boju proti Maroku. ZDRAVKO TOMAZET

Vojna v puščavi

redkih napetostih na svetu je ponudilo takšno številno državnih svojih dobre usluge za posredovanje kot v maroško-alžirskem primeru. Vrsta afriških voditeljev je prišla na dan s pomirjevalnimi predlogi, ki pa so vsaj po sedanjem vtisu naleteli na precej gluh ušesa.

Maroški-alžirski mejni spor je po stari politični logiki, da ni več omejenih spopadov in lokalnih vojn, presegel dvostranske

oborožena preizkušnja znanje načel, ki sta si jih obe državi zbrali za temelj svoje politike do zunanjega sveta: namreč načelo mirnega urejanja spornih zadev. To je brez dvoma obtežila okoliščina, ki spremlja sedanjo malo vojno v puščavskih predelih severne Afrike. Zelo težko bi v sedanjih razmerah s prstom pokazali na krivca, ki je kriv, da je mejni spor med Alžirijo in Marokom dobil oboroženo obliko.

doprinos v marsičem razvrednoten in ponizan na stopnjo, ki povzroča včasih že tudi politične očitke.

Obžalovati moramo tudi precej nerazumljivo dejstvo, da so ostala vsa dosedanja posredovanja tako dolgo brez rezultatov. Ne moremo zanikati, da so se nekateri posredovalci zelo prizadeto lotili posredovanja in v njega vložili vse moči. Upanja za mirno rešitev sicer še niso opuščena,

Kljub bojem na bojišču pa diplomatska aktivnost med prizadevanjima državama še ni popustila. Glavna politična akcija teče trenutno v Rabatu in Tunisu. Počutni krogi poudarjajo, da je Alžirija brez pridržkov dovolila v

Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki ● Ljudje in dogodki

Razprava o tekstilnih šolah

Potrebe šol in industrije

Tehniki se bojujejo strojev — Nadaljevanje šolanja naj urejujejo podjetja — Od kod dobiti učnovzgojni kader

KRANJ, 25. oktobra — Posvetovanje o tekstilnih šolah, ki je bilo predvčerajšnjim v Kranju, je bilo vsekakor zanimiv prispevek k javni razpravi o srednjih tehničnih in njim ustreznih šolah in šolskih centrih. Razen organizatorjev — predstavnikov okrajne in republiške gospodarske zbornice, so se posvetovanja udeležili zastopniki tekstilnega šolskega centra Kranj in (nekaterih) tekstilnih tovarnov z gorenjskega in ljubljanskega območja.

Razprava je odkrila, da je pri tej problematiki še precej nerazčiščenih vprašanj. Tako v podjetjih niso dobro odmerjene dolžnosti posameznih strokovnih delavcev — od mojstrov prek tehnikov do visokošolskega kadra — po drugi strani pa šole svojim slušateljem ne dajejo znanja, ki jim je pri delu potrebno. Trditve, da tekstilni tehniki bežijo od stroja in se zatekajo v pisarne in laboratorije, je znana, za njo pa se skriva dejstvo, da tehniki v dobri svoji šolanja niso doživljali tekstilnih poklicev in torej svoji vlogi ob neposrednem proizvajalcu niso kos.

Ta problem se ne zaustavi pri krivdi šol, saj te zaradi slabih pogojev dela ne morejo vzgajati dobrega kadra za sodobne potrebe industrije. Kot so zatrjevali pred-

stavniki šol, ima industrija občutno premalo ali pa sploh nič poslušalcev za potrebe šol, ki ji vzgaja kader. Materialni pogoji šol so izredno slabi. Značilno je, da so na tekstilnem šolskem centru šele pred nekaj leti dobili prva vretena, pred tem pa so dijaki opravljali prakso na starih kolovratih. Na istem centru bi v tem času potrebovali 14 visokih strokovnikov za pouk strokovnih predmetov, a ne morejo dobiti niti enega, saj jim šola lahko nudi za polovico manjše prejemke kot industrija. Na to, da bi dijaki lahko odšli iz šole z znanjem o modernih tekstilnih strojih in sodobnih postopkih, je seveda težko pomisliti.

Glede nesorazmerja med srednjim in visokim strokovnim kadrom pri nas, ki je nastalo zaradi

tega, ker večina tehnikov želi nadaljevati študij, so udeleženci posvetovanja menili, da bi v to najbolj učinkovito lahko posegle same gospodarske organizacije. Uveljavilo naj bi se načelo, da bi omogočile nadaljevanje študija le tistim svojim študentom ali članom kolektiva, ki bi s svojimi sposobnostmi to opravičevali.

S.M.

O razvoju trgovine

Kranj — V klubu gospodarstvenikov Kranj, bo v torek, 29. oktobra, ob 17. uri zanimiva razprava o PERSPEKTIVNEM PROGRAMU RAZVOJA TRGOVINE V OBČINI KRANJ. Razpravo bo vodila ing. Reška Hafner, referent za investicije in programiranje občinske skupščine rkanj.

Oddelek za gospodarstvo občine Kranj je izdelal elaborat o predvidenem razvoju trgovine v občini Kranj in ga dostavil vsem zainteresiranim podjetjem z namenom, da ga do razprave proučijo. Hkrati pa bo omenjeni program lahko služil trgovskim podjetjem pri izdelavi internih programov razvoja.

Vitrine, ki sta jih postavila občinska komisija za vzgojo invarnost v cestnem prometu in Avto-moto društvo Škofja Loka, imata precej gledavcev. Iz razstavljenega gradiva je med drugim razvidno, da je bilo na območju škofjeloške komunne 1961. leta skupno 131, 148, do letošnjega septembra pa 93 prometnih nesreč. Vsebinsko prestra in zanimiva, žal, pa je vse težko prebrati, ker je steklo na dveh vitrinah orošeno. — St. S.

Nadaljevanje s 1. strani

1 Za večjo strokovnost in samostojnost

Medobčinska inšpekcijska služba

Iz sicer skopih podatkov o delu inšpekcijskih služb je mogoče povzeti, da se te službe še vedno borijo s kadrov. problemi in zato so seveda inšpektorji preobremenjeni. Zato bo treba najti take organizacijske oblike, ki bodo na pravilne inšpekcijske službe še bolj učinkovite bolj ekonomične ter zagotovile dovolj strokovnosti in kvaliteto opravil. Iz prakse na drugih področjih našega okraja povzemamo, da so se kot najprimernejše organizacijske oblike izkazale medobčinske inšpekcijske službe ali samostojni temeljni organi pri občinskih skupščinah. Take organizacijske oblike zagotavljajo večjo samostojnost, strokovnost, specializacijo, delitev dela itd. Občinske skupščine pa so tudi dolžne, da sprito nalog, ki stojijo pred lokalno samoupravo, poskrbijo za strokovnost inšpektorjev, ki bodo tako imeli dovolj poguma za samostojno ukrepanje.

do morali šele iskati delo. To povzroča stihlijsko zaposlovanje usposobljenih ljudi in niso omogočeni primeri, da je učiteljski in knjigovodstvu, tehnik v skladu in podobno.

In kaj zdaj?

Da bi nekako usklajili vsa usposabljanje in šolanje ljudi, ki na Jesenicah predlagali, da bi ustanovili enoten sklad za šolanje v okviru občine. Tak sklad bi se, vendar zajemajo le tiste službe, ki jih občina usklajuje — zdravstvo, šolstvo itd. Podoben želje so tudi v Kranju. Pri tem korak je zastavljen v osnutku sestavljanje sedemletnega programa za gospodarske organizacije, da razen drugih materialnih potreb sestavijo in izvedejo tudi plan potreb kadra. Naj bi pomagalo zlasti manjšim podjetjem, kjer ni kadrovske službe. Kritično je zlasti na Jesenicah, kjer je izmed 117 delovnih skupnosti kar 112 takih, kjer s kadrovskimi problemi ukvarja jo vsi ozi. nobeden.

Zavodi za zaposlovanje težijo na tem, da bi sedanjo stihlijsko kadrov postopoma odpravili v enen črtnim delom. V Kranju je v popis vseh potreb. Tem željo prilagoditi šole in druge ustanove, ki bi usposabljal, šolali in usmerjali ljudi tam, kjer imajo največ pogojev za delo. Podobne težnje so tudi drugod. Cilj pa je seveda daleč. — K. M.

2 Varčevanje z ljudmi

Začne se že pri usmerjanju v poklice. Kateri zavod za zaposlovanje je doslej imel pred seboj resnične potrebe občine? Nobeden. Zato v glavnem svetujejo mladini tiste poklice, za katere je slutilo, da imajo perspektivo, jih usmerjajo v tiste šole, kjer je prostor itd. Tako neusklajenost s potrebami gospodarstva povzroča, da mnogi mladi ljudje, potem ko so se nekaj izučili, razočarani iščejo delo ali pa zahtevajo (kar imajo prav), da jih organizatorji in pobudniki takih šol plačujejo brez dela. Bil je primer, ko veterinarje in pletilske tehnike niso vedeli kam zaposliti. Na Jesenicah je trenutno samo 19 odstotkov slušateljev srednjih in visokih šol, ki imajo štipendije ustreznih organizacij in s tem zagotovljeno zaposlitev. Vsi drugi si bo-

ni moč delati vse dotlej, dokler ne bo rešeno vprašanje o šolstvu in obsegu KS. Osnuitek občinskega statuta pušča namreč to vprašanje v presojo in odločitev občanov, da se odloči za osem ali triindvajset krajevnih skupnosti (KS). Ob koncu pa še ogotovitev, ali tisto izvodov osnutka komunne je statuta škofjeloške skupnosti, ki je razposlanih. Torej prelepa je vsaka peta družina skupnosti, ki vprašalnikom, na katero je treba vpisati pripombe. Teh pripomb oziroma vprašalnikov pa je oddala vsaka komisija za izdelavo statuta prajala sila malo. — St. S.

Priprave za dan mrtvih

KRANJ — Na plenumu občinskega Združenja borcev NOV, ki je bil v sredo v Kranju, so razpravljali tudi o komemoracijah ob dnevu mrtvih in o krasitvi grobov padlih borcev.

Osrednja komemoracija bo na Trgu revolucije v KRANJU 1. novembra ob 10. uri. Nastopal bo Prešernov pevski zbor, godba na pihala in recitatorji. Delegacije kolektivov in organizacij bodo k spomeniku polagale vence.

Manjše komemoracije pripravljajo tudi po drugih krajih. Ze v četrtek, 31. oktobra, bo komemoracija v KOKRI ob 17. uri in na JEZERSKEM ob 18. uri. Na sam praznik pa bodo komemoracije v GORICAH ob 13.30, na KOKRICI ob 9. uri, v PREDOSLJAH ob 8. uri, v MAVCICAH ob 9. uri, v ZABNICI ob 10. uri in v STRAZIŠČU ob 9. uri. Komemoracije pripravljajo tudi v CERKLJAH, v NAKLEM, v PREDVORU, v RESNICI in drugod.

Iz dela gospodinske šole na Jesenicah

Ob začetku praktične preizkušnje

Zanimanje za šolo je tako naraslo, da je nekaj deklet vpisanih že za prihodnje šolsko leto

V tem mesecu se je zaposlilo prvih šest deklet, ki so dokončale gospodinsko šolo na Jesenicah. Vse izpite je opravilo 9 deklet, vendar tri nadaljujejo s šolanjem na šoli za gostinske tehnike v Ljubljani.

Omenjena šola je edina te vrste v Sloveniji. Vse učence, ki vzgajajo kuharski kader za gostinstvo in družbeno prehrano, so vajenci tipa, jeseniško šolo pa oblikujejo dekleta, ki niso vezana na gospodarske organizacije, ampak jih pri šolanju vzdržujejo njihovi starši. Tak način šolanja ima več prednosti in zato tudi precejšnjo perspektivo, da prebudi med vajenskimi načinom. Med drugim je pomembno, da učence lahko sama pošilja svoje učneke na prakso in pri tem upošteva njihove sposobnosti pa tudi razpoložljivost delovnega okolja. Sposobnost odloča tudi pri zaposlovanju.

Na šoli imajo skupaj 104 učence. Trinajst jih bo februarja opravljalo zaključne praktične izpite, ostale so učence prvega in drugega letnika. Vse, ki so se v šolo vpisale v letošnjem šolskem letu, se bodo šolale tri leta, prvi dve generaciji učenek pa sta imeli izobraževalni program prilagojen na dobo dveh let.

Pri 30-mesečnem šolanju so 10 mesecev namenili za pouk v šoli, 11 mesecev pa za prakso na delovnem mestu. Z izvedbo prakse učence vedno precejšnje težave. Učenci so pokazali, da dobro organizirana gostinska podjetja povzročijo, da učence pri delu pridobijo, ostala podjetja pa jih kaj rada uporabijo za pomožna dela. To ugotovitev so po-

Zapisek na rob

Vandalizem brez primere

Bil je dan mrtvih. Za ta dan smo grobove in spremenjamo pokopališča v cvetoče vrtove. Tudi na Blejski Dobravi, kjer je novo pokopališče za Jesenice in Javorje v Koroško Belo, dobiva »njivni mir« vedno lepše lice in videti je, da bo tam eno najlepših pokopališč. Človek bi mislil, da na takem odmaknem pokopališču v Jesenicah ne bo vandalizma. Pa v nedeljo od 14. do 16. ure je neznan oseba potrgala novo zgrajeno grmicevje rožmarina pred grobovom. Ne le, da s tem skrunimo pokopališče, ampak tudi kulturo, na katero žal, ne moremo biti ponosni. Žalostno je, da se pojavlja na pokopališču vandalizem, ki nam ne more biti v ponos. Lastnikom grobov, ki jih v teh dneh urejajo, pa ne more biti vseeno, če je njihovo delo zaman, zato pričakujejo od uprave pokopališča, da bo v prihodnje postavila osebo, ki bo čuvala »njivni mir« pred nekulturnimi ljudmi. — P.

Stalna kontrola cen na trgu

Na podlagi zakona o družbeni kontrolni cen in odloka o organizaciji službe družbene kontrole cen v občini so pri oddelku za gospodarsko službo za kontrolo cen. To službo bo ob sodelovanju tržnega in sanitarnega inšpektorja opravljala referent za gospodarsko službo, naloga te službe je, da zagotovi stalno kontrolo cen na trgu, da prouči povečanje cen, kontrolira cene na področju proizvodov in podobno. Referent bo omogočil organu tovrstno službo, če občinska skupščina sprejme poseben odlok o družbeni kontrolni cen določenih proizvodov in storitev.

Na tem odloku bo oddelk za gospodarsko službo opravil družbeno kontrolo cen v trgovini na drobno in v obliki za posamezne storitve, ki so pomembne za življenjske potrebe občanov. Pod družbeno kontrolo cen spadajo obrtne cene iz krojaške, čevljarke, frizorske, dimnikarske, kleparske, karpinjske in avtoprevozniške storitve. Prav tako bodo določili najvišje prodajne cene za vse vrste kruha, mesa, za vse vrste kruha, ki se uveljavljajo na trgu, pa tudi za mesne izdelke. Za promet v trgovini na drobno bodo izdali glede določene maloprodajne cen posebne predpise. — P.

Ob Savi Dolinki

● UMETNO DRSLISCE v Podmežaklju že omogoča treninge na ledu. Toplo sonce je zadnje dneve ploskev delno otajalo, vendar je zvečer zmrznila in omogoča A in B moštvi in ustanovljeni hokejski šoli redne treninge na ledu.

● ZIMSKOSPORTNI CENTER NA KRESU NAD KOROŠKO BELO, kjer sta že dve skakalnici, bo dobil še v letošnji sezoni tudi vlečnico. Pri stanovanjski skupnosti Javorje — Koroška Bela so ustanovili poseben gradbeni odbor za izgradnjo vlečnice in ureditev kraja, ki bo postal smučarsko središče za Javorje in Koroško Belo z okolico. Ker nimajo dovolj sredstev, delajo največ prostovoljno in zbirajo staro železo in drug odpaden material, da bi pridobili najnujnejša sredstva. Vlečnica bo dolga 182 m in bo imela višinsko razliko 48 m. Računajo, da bo pričela obratovati že v letošnji zimski sezoni. Morali bodo obnoviti tudi skakalnico, ker je

leseno ogrodje že slabo. Kaže, da bo planota na Kresu zaživelala že ob prvem snegu, kar je zasluga požrtvovalnih javorjskih športnikov.

● GRADNJA DOMA DRUŽBENIH ORGANIZACIJ NA JAVORNIKU lepo napreduje. Celotna stavba je podkletena, dograjeno je pritličje in zidovi prvega nadstropja. Potrebno pa je napraviti še betonsko ploščo nad prostori v prvem nadstropju, montirati strop in nosilce nad dvorano ter odrom in pokriti stavbo. Občinska skupščina Jesenice je na zadnji seji odobrila najetje posojila pri komunalni banki v višini 27 milijonov dinarjev, da bi bil tako dom prihodnje leto dograjen.

● POMANIKANJE STANOVANJ NA JESENICAH bo rešeno delno tudi s predvideno gradnjo devetih stolpcev na Koroški Beli. Zgraditi namenjajo devet stolpcev z dvajsetimi stanovanji, kar bo stalo okrog 650 milijonov dinarjev. Za prvo etapo gradnje pa bo potrebnih nekaj nad 230 milijonov dinarjev. Vsa stanovanja bodo dograjena v treh letih.

Prostori gospodinske šole na Jesenicah, ki sodi v sklop gostinskega šolskega centra Bled, sicer niso veliki, vendar pa prijetni in kar dobro opremljeni

Temeljite priprave na letošnjo zimsko turistično sezono

V Zgornjesavski dolini se letos že temeljito pripravljajo na zimsko turistično sezono. O problemih so se že pogovorili z vsemi podjetji, ki imajo opravka s turizmom. Prav tako sta o letošnji zimsko-turistični sezoni v Zgornjesavski dolini razpravljala na zadnjem zasedanju tudi oba zbora OS Jesenice.

Ugotovljeno je, da bodo do 1. novembra končana vsa dela, to je remonta in vzdrževalna na sedežnicah oz. vlečnicah Brsnina, Preseka in Bukovnik. Zgrajena bo tudi otroška vlečnica »Mojsca«. Pričeli bodo graditi vlečnico »Podles«, če bo odobren zvezni kredit. Pravčasno bodo urejena tudi smučišča. Ob sodelovanju s podjetjem »Elan« bodo odprli izposojevalnico in popravilnico smučij in organizirali reševalno službo. Delovni čas žičnic bo podaljšan itd.

Ker je zavod »Žičnica« moral prevzeti vse anuitete, ki jih je doslej plačevala občina in je dolžna obračunavati tudi amortizacijo, bodo povišali ceno prevoza od 80 na 120 din. S tem bi dohodki žičnice znesli v skupnem 32 milijonov, izdatki pa še vedno 36 milijonov. Primanjkljaj naj bi krile vse gospodarske organizacije, ki imajo od žičnice posredno korist.

V bližini »Doma v Planici« namerava zgraditi krajšo vlečnico tudi turistično društvo v Ratečah. Dogovorjeni so prav tako tudi s Cestnim podjetjem Kranj, ki bo skrbelo za pluzenje zvezne ceste ter ceste od doma v Planici in do Erike v Kranjski gori. Komunalno podjetje na Jesenicah pa bo ob pomoči krajevnih skupnosti v Kranjski gori, Ratečah in Mojstrani skrbelo za pluzenje ostalih cest. Tudi v trgovinah bodo skušali zadovoljiti potrebam gostov z vpeljavo neprekinjenega delovnega časa, s prodajo športnih potrebščin, spominkov in artiklov trgovine »Dom« in s prodajo sadja in zelenjave. Predvsem pa se bodo potrudila gostinska podjetja, da

ležišča. V načrtu imajo tudi preureditev kavarne »Slavec« v kavararno-slačičarno, ki bo odprta ves dan in adaptiranje gostišča na Podkorenskem sedlu. Do 1. decembra bodo izdala turistična društva informacijski bilten, s katerim bodo seznanila tuje in domače turistične agencije o letošnjih pripravah na zimsko-turistično sezono v Zgornjesavski dolini. — U.

Trio Lorenz gostoval v Trzinu

Zakaj je bil obisk odraslih tako skromen

Turistično društvo in glasbena šola v Trzinu sta četrtega oktobra organizirala gostovanje že dobro znanega umetniškega komornega ansambla TRIO LORENZ iz Ljubljane. Ti mladi koncertanti so bili tokrat že tretjič v Trzinu in poslušalce so ponovno prepričali, kako iz leta v leto uspešno napredujejo na svoji umetniški poti in tako že izkazujejo zavidljivo zrelost lepega podajanja koncertnega programa.

Koncert, ki je bil v mali dvorani glasbene šole so dopoldne organizirali za mladino popoldne pa za ostalo občinstvo. Trio, ki ga sestavljajo bratje Primož (klavir), Tomaž (violina) in Matija (violončelo), je izvajal program komornih del mojstrov Haydna, B. Martinija in F. Smetane. Za vzorno interpretacijo so bili izvajavci deležni navdušenega aplavza. Spored je komentirala absolutna glasbene akademije Tatjana Stritihova.

Obzaložanja vredno pa je omeniti, da je bil kljub dobri propagandi organizatorjev obisk odraslih dokaj skromen. Še posebej smo pogrešali tiste, ki po svoji službeni dolžnosti in funkciji od-

Izkušnje iz naših kolektivov

Kaj jih je v „Cokli“ tiščalo

● Aleksej Ivaščenko, ki je že pred vojno začel na Blejski Dobravi izdelovati lesene cokle, prav gotovo takrat ni mislil, da se bo vse skupaj razvilo v pravo podjetje. V tamkajšnjem obrtnem podjetju »COKLA« pa se je še pred leti slišalo o raznih težavah, nizkih plačah, delavci so bili malodušni in odpovedovali službo.

● V zadnjem času pa se je veliko spremenilo. V kolektivu se čuti zadovoljstvo in podjetje je dobilo ugled.

● »Več zaslužimo. Dinar najbolj vleče.« Tako je odgovorila ena izmed delavk na vprašanje, od kod ta sprememba. Tako približno pa bi verjetno povedal (ali pa vsaj mislil) vsak izmed 44 zaposlenih, če bi ga to vprašali. V daljših pogovorih smo izvedeli marsikaj, kar je včasih tiščalo kolektiv in kar je danes vso stvar pognalo naprej.

Potrebe so učile

Se pred leti so izdelovali pretežno le lesene zaščitne cokle, ki jih nosijo železničarji. Prodaja pa je bila omejena, ni bilo zaslužka in ne perspektive. Sestanki delavskega sveta so bili pogosti in dolgi. Razpravljali in ugibali so, kaj naj počno, kaj naj ukredujejo. V sodelovanju s službo higijensko-tehnične zaštite, s trgovino in drugimi organi so postopoma izdelali nov načrt, in to za proizvodnjo raznih zaščitnih rokavic in obuvala. In tako je šlo. Danes je že približno 70 odstotkov celotne proizvodnje teh izdelkov. Ta preusmeritev je zahtevala od prikojevavcev, šivalnice in drugih oddelkov, da so se morali prilagoditi novim zahtevam. Odpirale pa so se perspektive. Toda iz trgovine in potrošnikov so dobivali večkrat pripombe na kvaliteto. Ob takih primerih so se vsi zavzeli. Sklicevali so seje upravnega odbora, strokovnega kolegija in delavskega sveta, največkrat pa so bili ti sestanki z delavkami v šivalnici. Šivci, vlasti na rokavicah, ki so hkrati tudi kot okras, so bili ob vsakem malenkostnem spodu slajaju predmet razprave.

Disciplinska komisija je kaznovala in celo odpustila ter predlagala spremembo delovnih mest. In prav v tem času je prišel na dan še drugi problem — druga izkušnja — strokovnost. »Kako naj kaznujejo šiviljo, če temu delu ni kos, če ni za to usposobljena«, so ugotavljali. Začelo se je načrtno proučevanje. Kar 15 jih je moralo v poseben tečaj. In danes upravičeno smejo zahtevati od njih tudi kvaliteto.

Se eno izkušnjo imajo iz te preusmeritve in razvoja — nagajevanje. O tem razpravljajo pravzaprav vsa leta. Pravi, da je treba norme čim bolj prilagoditi delovnemu mestu, jih napraviti čim bolj razumljive, da vsak ve, koliko je zaslužil, ko odhaja z dela. Seveda je sprejemanje novih izdelkov narekovalo vsakdanje uvažanje novih meril za nagajevanje, zasledovanje in proučevanje: ten in potrebno spreminjanje.

7 let nazaj in naprej

Veliko so pripovedovali. Tu pa naj zadostuje samo še nekaj podatkov. Osebnih dohodkov so povečali od lani za 24 odstotkov, produktivnost se je povečala za 29 odstotkov in vrednost prodanih izdelkov za 34 odstotkov. Pred sedmimi leti, ko so imeli še svoje delavnice po raznih hišah na Dobravi, so naredili vsega za 17 milijonov dinarjev lesenih cokel. Potem so si zgradili novo stavbo in z lastnimi prihranki opremili delavnice v vrednosti 6 milijonov dinarjev. Tako imajo že letos v načrtu proizvodnjo v vrednosti 100 milijonov dinarjev. Čez 7 let pa (načrt imajo že izdelan) bodo to dvignili na 200 milijonov dinarjev. To pa daje zaposlenim veselje do dela in zagotavlja lepe perspektive. — K. M.

Razširjena seja sveta za občo upravo in notranje zadeve Obs Radovljica

Mladini moramo posvetiti več pozornosti

Mladinsko prestopništvo bomo omejevali le z vztrajnim pedagoškim delom — Slabe vplive filma bo moč preprečiti s tesnejšim sodelovanjem med starši, pedagogi in družbenimi delavci — Mladini je potrebno ustvariti osnovne pogoje za zdrav razvoj

V sredo, 23. oktobra, se je sestal v Radovljici na prvo razširjeno sejo svet za občo upravo in notranje zadeve občinske skupščine. Sodelovali so predstavniki vseh družbeno-političnih organizacij, ustanov, sodišča, občinske uprave in drugi. Največ so govorili o prestopkih mladoletnikov.

Samo z ugotavljanjem stanja še nismo dovolj storili

Po poročilu predsednika o stanju mladinskega prestopništva na območju komun se so udeleženci v razpravi omejili predvsem na analizo vzrokov, ki so na kakršenkoli način privedli mladostnike na krivo pot. Z obsodbo prestopništva mladoletnikov še nismo dovolj storili. Mladega človeka je potrebno vzgajati pravilno že v družini, potem pa spremljati njegov razvoj, dokler se ne osamosvoji. Torej — ustvariti mu moramo osnovne materialne pogoje za njegov fizični in duhovni razvoj. Če nismo omogočili mladim ljudem osnovnih pogojev za normalno rast in duhovni razvoj že v družini, v šoli in v izvenšolskem družbenem življenju, smo pri oblikovanju mlade osebnosti naredili veliko napako. Če bi samo ugotavljali, da so slabi filmi, šund literatura, pomanjkanje kulturne, zabavne in športne delovne krivi, da mladina zaide s prave poti, še nismo s tem nikomur

pomagali. Najprej bo potrebno ustvariti osnovne pogoje za zabavo mladine, bodisi v športu, kulturi ali kje drugje. Kako bi lahko opravičili dejstvo, da Radovljica na primer nima niti telovadnice niti kulturnega doma. Športnih objektov v krajih radovljiške komun je zelo malo ali pa so v slabem stanju. Podobno je tudi s kulturnimi ustanovami. Celotna športna dejavnost je bolj nekakšna improvizacija, kot pa resnično in sistematično usmerjanje fizikalne dejavnosti. Vzgojno-varstvene ustanove so v primerjavi s potrebnimi zelo majhne, saj zajemajo neznatno število otrok v svoje varstvo. Mladinske organizacije in prosvetna društva ter Svobode se vztrajno zavzemajo za prostore, v katerih bi uredile klube in namestile vanje knjižnice in podobno. Seveda čestokrat brez uspeha. Društva in organizacije pa so v svojih organizacijskih prijemih preveč toga, nespreneta; v njihovi vsakdanji praksi je le preveč diletantizma, eksperimentov in prenegljenosti. V odnosih do mladine smo čestokrat preveč popustilivi in nedosledni.

Na kratkem valu

● **LESCE:** Osnovna šola ima v letošnjem šolskem letu 13 oddelkov, otrok pa je 365. Učna mesta so na nižji stopnji dokaj dobro zasedena, medtem ko manjka predmetnega kadra za višje razrede. V prihodnjem letu pričakujejo, da se bo stanje izboljšalo. — Kolektiv osem. ke v Lescah je v minulem obdobju samoiniciativno pripomogel, da so se delovni pogoji precej izboljšali. V šolskem poslopiju so uredili tri nove prostore za kabinet, dokončno so adaptirali telovadnico ter jo opremili, mladinci in pionirji pa so zgradili novo šolsko igrišče. S tehničnim poukom imajo lepe uspehe, posebno še, ker so uredili novo šolsko delavnico. Lani so ob koncu šolskega leta razstavili 25 različnih fizikalnih in električnih aparatov, ki so jih izdelali pionirji pri tehničnem pouku.

● **BLED:** V sredo so se sešli na redno sejo člani predsedstva krajevnega odbora SZDL. Sklenili so, da bodo v kratkem sklical širši posvet, na katerem bodo z vodilnimi člani v organizacijah SZDL ter z drugimi družbeno-političnimi

aktivisti obravnavali občinski statut. Po obravnavi statuta v občinski skupščini, ki se bo predvidoma sestala 4. novembra, pa bo krajevna organizacija sklicala javno tribuno o tem vprašanju.

● **ZASIP:** Minulo sredo se je sešel pripravljalni odbor za gradnjo kulturnega doma. V Zasipu so se namreč odločili, da bodo sedanje šolsko poslopje preuredili za potrebe družbenega in kulturnega življenja. Z delom so že pričeli. Sedaj adaptirajo zgornje prostore, spomladi pa se bodo lotili gradnje manjše dvorane, ki jo bodo prizidali k že obstoječemu poslopiju. Gradbeni odbor v Zasipu je zelo delaven. Težave pa imajo tamkaj s strokovno silo. Ker manjka zidarjev, jim delo ne gre od rok, kakor bi želeli.

● **RADOVLJICA:** Osnovne organizacije Zveze komunistov so že pričele z letnimi konferencami, nekatere pa se nanje še pripravljajo. V teh dneh je občinski komite priredil posvete s sekretarji na Bledu, v Bovec in sekretarji na Bledu, v Bovec pričakujejo, da se bodo zvrstile vse konference na terenu in po delovnih organizacijah.

Socialna služba v podjetjih

Socialna služba bi se v podjetjih in v komuni mnogo izboljšala, če bi zaposlili usposobljene socialne delavce. Nekateri so celo predlagali, da bi bilo potrebno organizirati občinski socialni center, ki bi se ukvarjal s problematiko vzgoje in varstva. Tudi v podjetjih socialna služba premalo skrbi za mlade ljudi. Po šolah so lani izvolili komisije za socialno delo, pa niso začele, ker manjka mentorjev, ki bi se poklicno ukvarjali s pedagoško-socialnim delom. Na posvetu so menili, da bo potrebno bolj skrbeti za mladino in za njeno vključevanje v družbeno življenje in v gospodarskih organizacijah. — J. B.

Vsakokrat po nekaj

● **KUD »DOBRAVA«** NAKLO in nekatere družbeno-politične organizacije se že nekaj časa ukvarjajo z mislijo, da bi tudi v Naklem organizirali »Uro pravljic«, ki bi bila ob nedeljah dopoldne. Prve predstave bodo organizirali s pomočjo Prešernovega gledališča, kasneje pa bodo priljubljene otroške predstave skušali prirediti sami.

● **GIMNAZIJA JLA KRANJ** bo pripravila tekmovanje orkestru JLA. Prireditve bo danes ob 19.30 v koncertni dvorani. Pel bo tudi pevec popev Peter Ambrož.

● V sredo ob 18. uri bo v koncertni dvorani **SLAVNOSTNA AKADEMIJA** v počastitev 100-letnice obstoja svetovne organizacije **RDECEGA KRIZA**. Na proslavi bo sodeloval godalni orkester glasbene šole Kranj, mešani pevski zbor »France Prešeren« in recitatorji. Najzaslužnejšim krvojavalcem bodo podelili zlate in srebrne značke.

● **MLADINSKI ODSEK PLANINSKEGA DRUŠTVA V KRANJU** je v nedeljo organiziral izlet na Begunjsko. Mlade planince je vodil znani alpinist in gorski reševalec Roman Herlec. Mladi planinci so bili najbolj navdušeni nad poskusom, ki so ga napravili z navezo na vrvi.

● V **KRANJU** so pričeli z deli za novo javno razsvetljavo. Nove luči bodo napeljali od savskega mosta do bencinske črpalnice na Laborah in od kokrškega mostu do šole na Primskemovem.

● V **PREŠERNOVEM MUZEJU** so odprli razstavo slikarja Olafa Globočnika. Pripada skupini »četrta generacija«, ki se je prva uprla iz Nemčije prevzetemu ekspresionizmu. Geslo »nove stvarnosti« v okviru socialno tendenčne motivike in modernega kolorizma barvite pariške šole, so glavne značilnosti ljubljanske »četrte generacije«.

Globočnik slika in riše v raznih tehnikah figuralni žanr, portret, krajino in tihožitje. Ko odhajaš z razstave imaš vtis, da je v njegovih delih veliko osebnih likovnih doživetij ob aktualni vsebini svojega časa in okolja.

Povečan obisk

Največji uspeh: Samorastniki — V Kranju bodo ustanovili filmsko gledališče — Potujoči kino po vaseh — Podnaslovi v slovenščini

Obisk v kranjskih kinematografskih podjetjih je prav v nasprotju z drugimi jugoslovanskimi mesti. Povsod namreč ugotavljajo, da se je obisk precej znižal. V Kranju se je kljub znižanju števila predstav obisk dvignil za 3 odst. V devetih mesecih letošnjega leta se je v Kranju zvrstilo že 127 novih in 163 repriznih filmov.

Največji obisk je imel domači film **SAMORASTNIKI**. Ni čudno, da je film privabil toliko gledavcev. Mnogo ljudi je že bralo delo in jih je zanimalo, kako je delo preneseno na filmski trak. Mnoge pa so privabile tudi burne razprave, kritike in puljske nagrade. Drugi najbolj obiskan pa je bil film iz mehiške zgodovine **Rio Bravo**. Za marsikoga je bil velika »vaba« John Wayne. Potem so sledili: **Dom na griču**, **Nuna** in drugi.

Obisk westernov pa je podpo-

Prvi matinejski koncert v Kranju

Jutri, v nedeljo, bo ob 10. uri dopoldne v dvorani kina Center prvi koncert. Na njem se nam bo predstavil 63-članski pihalni orkester **Ljudske milice iz Ljubljane** pod vodstvom dirigenta **Rudolfa Starčiča**.

Orkester je eden najboljših orkestru celo v zveznem merilu. Ima najpopolnejši instrumentalni sestav, kar prispeva k posebnim zvočnosti. Orkester prav letos slavi 15-letnico svojega obstoja in je že priredil koncerte po vseh večjih mestih Jugoslavije.

Za nastop v Kranju je pripravil nov spored skladb, ki so po svojem izrazu dostopne vsakemu poslušavcu.

Spored obsega dela G. de Roeca, W. Maasa, Boockla, Gotovca, Markovića in koračnici Wilcooka, Boedijna.

Upamo, da bo matineja glede na odlični izvajavski ansambel in popularni program dobro obiskana. L.

italijanskih spektaklov. Najslabše obiskan je bil film **Sedem iztovorov**, hkrati pa so ljudje tudi množično zapuščali dvorano. Zelo slab je bil tudi obisk dobrega domačega filma **IZ OČI V OČI**. Kranjsko kinematografsko podjetje se je odločilo, da ga bo dalo na spored še enkrat, in to od 25.-29. novembra. Mislim, da bi si film moral ogledati vsak, ker je res zgled, film o tem, kaj se včasih dogaja v kolektivu, kjer odloča le direktor.

O filmskem programu odloča filmski svet, ki je sklenil na zadnji seji, da bodo v Kranju ustanovili tudi **filmsko gledališče**. V Storžiču bodo dvakrat na mesec predvajali film, po končani predstavi pa bo razprava; na vprašanja bodo odgovarjali znani filmski kritiki. Svet je tudi že izbral 30 filmov za mladinske predstave, tako da je program izbran že za vse leto.

Na vprašanje, kako to, da so včasih na sporedu tako slabi filmi,

Statut so sprejeli

KRANJ — Muzejski svet je na svoji zadnji seji sprejel statut **Gorenjskega muzeja**. Dokument obsega 10 poglavij in 60 členov. V njem so zbrane osnovne smernice dela in poslovanja te ustanove. Na izdelavi statuta je delala posebna komisija dolgo časa in o njem je razpravljala dvakrat upravni odbor, dvakrat muzejski svet in enkrat celotni kolektiv. Razen statuta pa imajo še v izdelavi program dela te ustanove, pravilnik o delitvi dohodka in druge pravilnike o notranjem poslovanju, kar v statutu ni podrobno določeno. — K. M.

ml, nam je direktor kranjskih kinematografskih podjetij odgovoril:

»O tem problemu smo prav zadnji čas razpravljali na posvetu v Kruševcu. Siabi filmi so prihajali k nam kot zamenjava za usluge, ki smo jih nudili tujim filmskim podjetjem. Zato smo na posvetovanju sklenili, da bomo pričeli z novo politiko nakupovanja filmov. Uvažali bomo le filme, ki bodo ustrezali našim razmeram.«

Zanimivo je tudi, da so končno le sklenili, da bodo filmi podnaslovljeni tudi v slovenščini in makedonščini. Govorili so tudi o slabih prevodih naslovov. Podjetje Morava-film, ki je imelo najslabše prevode, je obljubilo, da se bo povežalo z Vesna-filmom iz Ljubljane. Torej — obetajo se nam tudi boljši prevodi naslovov.

Razpravljali so tudi o združitvi kinematografskih podjetij, da bi se tako znižali stroški. Predlagali so, da bi raje ustanovljali potujoče kinematografe, ker bi bili bolj izkoriščeni.

O tem so razpravljali tudi že v Kranju. Zaenkrat pa tega še ne morejo uresničiti, ker nimajo dovolj sredstev za nabavo takega projektorja. — T. V.

Kmetijsko gospodarstvo, Škofja Loka

razpisuje

3 STIPENDIJE ZA OBISKOVANJE TRAKTORSKEGA TEČAJA

ki se bo začel 28. oktobra 1963 in bo trajal tri mesece.

S stipendijo bodo plačani vsi stroški tečaja in internata.

Prednost imajo interesi in z oduševljenim vojaškim rokom in z lastnim stanovanjem v okolici Šk. Loke.

Interesenti naj pošljejo pismene prošnje na naslov:

»Kmetijsko gospodarstvo, Škofja Loka« ali pa naj se osebno zgledajo na sedežu uprave na Suhi pri Škofji Loki.

BELEŽKA

Pozabljenost ali malomarnost

Ne vem, koliko časa je bilo od jakega časa, ko smo v Naklem na Hribu, vemo pa, da je bil v noči od ponedeljka na torek odprt in nezavarovan. Tudi ima tako odprto, da bi lahko brez težav padel vanj človek. Vedeti bi morali, da je potrebno, zlasti v nočnem času, take nevarnosti zavarovati. V 9. členu oddelka o ureditvi prometa je določeno, da mora biti delo na cestah vidno označeno in zavarovano: z rdečo-belo pleskanimi letvami širine 25 do 30 cm ali z drugimi enakovrednimi sredstvi za zavarovanje, ki morajo biti postavljena v obe smeri ceste pravokotno na cestni rob in v razdalji desetih metrov od mesta, kjer je delo na cesti; in drugo: pred zaporo mora biti iz obeh strani v zadostni razdalji postavljen prometni znak »Dela na cesti« itd. Posebnega komentarja k temu menda ni potrebno. — R.

Mladina iz Naklega je lahko za vzgled

NAKLO — Pred dnevi je bila v Naklem redna letna konferenca ZMS Naklo. Iz poročila predsednika organizacije Ivana Subica, nekaterih članov sekretariata in izredno živahne razprave, v kateri je sodelovalo 17 diskutantov, vem, da je bila mladina v Naklem v minulem letu izredno delavna. Ideološko-politična komisija je pripravila vrsto predavanj, šolo za življenje, debatne večere itd. Razen kulturno-zabavnega programa so organizirali tudi poučne izlete, najtesneje sodelovali s KUD Dobrava ob raznih proslavah, organizirali so sprejem gostov iz mesta Oldana in drugo. Najbolj pa se je mladina v letošnjem letu odlikovala s prostovoljnimi deli. Z njeno pomočjo je bilo marsikaj narejeno, med drugim je mladina odnegala, med drugim je mladina odstranila Kramarjevo hišo, ki je kvarila podobo kraja in tudi otirala promet.

Po poročilu in razpravi so sprejeli pomembne zaključke — predvsem, da nadaljnje delo — predvsem o pestrejšem delu s klubom, o rišenju klubskih prostorov, o delovanju s KUD in ostalimi organizacijami na terenu. Organizirano tudi plesne vaje, debatne večere s področja politike in gospodarstva, nadalje bodo organizirali politični seminar za vodstvo mladine, vso skrb bodo posvetili vključevanju mladine v politično krožek, šahovski in likovni krožek, nadalje poučne ekskurzije, izboljšali in poglabili sodelovanje z mladino tovarne Planika in drugo. Torej dela bo dovolj, ki ga bodo pod vodstvom 15-članskega vodstva lahko uresničili, če bodo sili po začetni poti.

Turistična agencija »IZLETNIK« Jesenje razpisuje delovno mesto

Menjavca na vlaku

Pogoj: Znanje nemškega jezika. Lahko tudi upokojenec.

Plača po učinku.

»KOVINAR« tovarna tekstilnih strojev KRANJ

sprejme več sodelavcev za delo v konstrukciji in tehnološkem oddelku

Pogoj: Visoka oz. srednja strokovna izobrazba. Ponudbe oddati po pošti na gornji naslov ali v tajništvo podjetja

Tovarna Klobukov

»S.B.S.I.R.« ŠKOFJA LOKA

sprejme takoj

ELEKTRICARJA — POMOČNIKA ELEKTRICARSKEGA MOJSTRA,

ki bo imel možnost v najkrajšem času zasesti delovno mesto električarskega mojstra.

Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

PREHRANA

Obveščamo cenjene potrošnike, da smo odprli v petek, 25. oktobra 1963, novo trgovino v Naklem pri Kranju.

Trgovina je bogato založena s specerijskimi in kolonialnim blagom ter gospodinjstskimi predmeti za vsakdanjo uporabo.

Za obisk se toplo priporočamo!

PREHRANA
export-import
LJUBLJANA

PODJETJE ZA PTT PROMET V KRANJU sprejme v službo

ELEKTROTEHNIKA

Ponudbe s priloženim življenjepisom naj vložijo kandidati pri upravi podjetja.

TOVARNA VIJAKOV PLAMEN, KROPA

razpisuje prosta delovna mesta:

2 strojna inženirja za vodilna delovna mesta

Pogoj: večletna praksa na vodilnem delovnem mestu v kovinski industriji. Osebnih dohodki po dogovoru. Stanovanje zagotovljeno.

Šefa komerciale

Pogoj: ekonomska ali pravna visoka šola z uspešno večletno prakso na vodilnem mestu. Stanovanje zagotovljeno.

2 strojna tehnika

Zaželeno praksa v kovinski industriji. Stanovanje zagotovljeno.

5 ključavničarjev — orodjarjev

Stanovanje trenutno ni na razpolago.

10 polkvalificiranih delavcev

Stanovanja trenutno ni na razpolago. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Pismene ponudbe z življenjepisom in dosedanjjo prakso pošljite na upravo podjetja.

ISKRA

tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj

razpisuje

na podlagi čl. 98 in 99 zakona o sredstvih gospodarskih organizacij (Ur. l. SFRJ št. 17/61) v zvezi s sklepom UO tovarne z dne 21. 8. 1963

RAZPRODAJO

inventarja v domu za izobraževanje kadrov Iskra v Pred-

dvoru zaradi likvidacije tega doma. Družbenim in gospodarskim organizacijam se nudi ugoden nakup tega inventarja (raznih kosov pohištva kot omar, miz, stolov, postelj s posteljno opremo, raznega orodja in pribora za hišna dela itd.).

Vse potrebne informacije daje zainteresentom in sprejema ponudbe do 15. decembra 1963 splošni sektor tovarne Iskra v Kranju, Savska loka 4.

Stališče KLUBA KULTURNIH DELAVCEV KRANJ do postavitev

„Dolinarjeve galerije“

Med predstavniki občinske skupščine Kranj in akad. kiparjem Lojzetom Dolinarjem, je bila po enoletnih razgovorih sklenjena pogodba o postavitvi galerijske zgradbe, ki bi zasedala stalni razstavi prostor za odkupljene plastike omenjenega kiparja (dve tretjini razstavnega prostora), prostor za občasne razstave (eno tretjino razstavnega prostora), uradne prostore, privatno stanovanje kiparja z njegovim ateljejem in prostore za likovno vzgojo. Sredstva za gradnjo tega objekta sestojijo iz: prispevka kiparja Dolinarja od prodaje njegovega ateljeja v Beogradu, prispevka občine za odkup kiparjevih plastik, ki bodo postavljene v omenjeni stalni prostor galerije, iz ostalih prispevkov (republika dotacija).

Celotna gradnja objekta stane okoli 50 milijonov dinarjev. Galerija bi predvidoma nosila njegovo ime.

Kot v primeru postavitve spomenika Revolucije in plastike na kranjskem stadionu klub kulturnih delavcev ni bil tudi o pripravi postavitev nove galerije konzultiran, čeprav v vseh primerih gre za javne likovne spomenike, ki bistveno vplivajo na estetski videz mesta, za katerega je klub kot družbeno-kulturna organizacija še posebej odgovoren.

Če tudi abstrahiramo vse ostale kulturne probleme in potrebe občine (neurejena gledališka, muzejska, spomeniška, glasbena in društvena dejavnost), se nam načrt objekta, ki bi predvsem služil kiparske-

mu opusu enega samega — še živečega kiparja, zvezan s tolikimi družbenimi sredstvi, dozdeva neutemeljen.

Nedvomno je galerija, ki bi služila širšemu likovno kreativnemu in vzgojnemu razvoju občine Kranj, potrebna, nikakor pa današnji stopnji našega družbenega razvoja ne ustreza tip osebne galerije. Bodoča stalna galerijska zbirka v Kranju bi morala zajeti pomembnejše dosežke vseh likovnih ustvarjalcev, ki so kakorkoli povezani z likovnim razvojem kranjskega teritorija, med katere se lahko uvršča tudi dela kiparja Dolinarja in veljajo za enake kriterije izbora kot za ostale avtorje.

Prostori, ki v načrtu mejijo na dvorano s stalno galerijsko zbirko in so namenjeni likovni-

vzgoji, naj bi bili prirejeni tako, da bi lahko sprejeli tudi večje občasne razstave, za katere Kranj danes nima ustreznih stavbe.

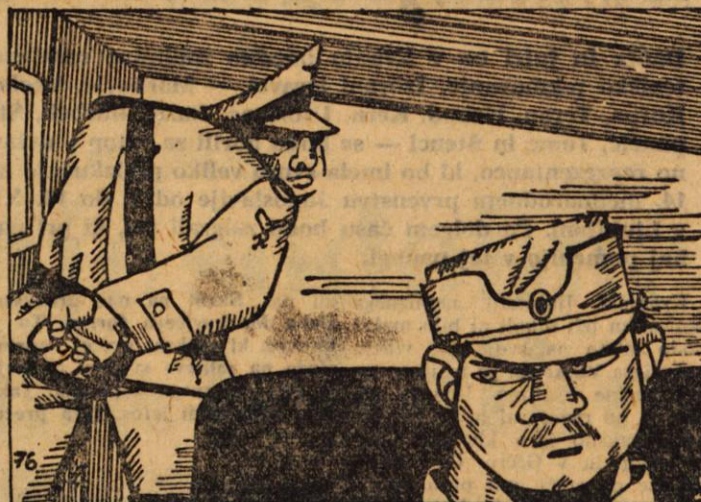
Klub kulturnih delavcev v Kranju opozarja tudi na neurejene razmere, v katerih živijo kranjski likovni delavci. Večina aktivnih likovnikov nima lastnega ateljeja in ustvarja v povsem nemogočih prostorih, kar bistveno vpliva na njihovo rast in razvoj.

Zato bi pomenilo enostransko poudarjanje posameznika moralno diskvalifikacijo ostalih, na teritoriju občine živčih ustvarjalcev, ki so npr. s svojim likovno-vzgojnim delom postavili Kranj na eno prvih mest v državi.

Na podlagi gornjih ugotovitev predlaga klub kulturnih delavcev v Kranju revizijo sklenjene pogodbe in prilagoditev načrta resničnim potrebam pri razvoju likovnega življenja kranjske komunice. Odbor

„Ne obračaj se sinko“

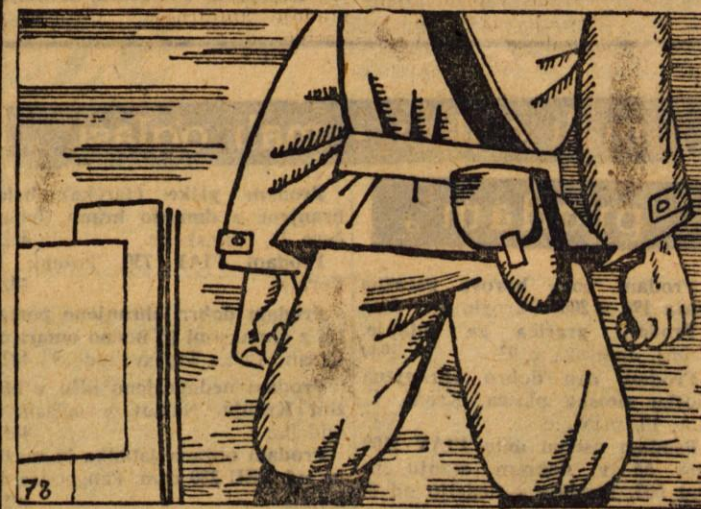
Piše: A. Dobrič
Riše: M. Jemec

76. »Ta je,« je dejal Dobrič. »Njega sem videl v mestu.« Šef se je obrnil k njemu: »Kako je oblečen ta »Bella«? Za Novaka ste rekli, da ima sivo obleko, pa »Bella«? Ta je važnejši od vašega inženirja.« — »Tega ne poznam,« je odgovoril Ivica. — »Kako ga ne poznate, če se družite z inženirjem?« je ostro odgovoril šef. Vojak je jezno vstal in hotel oditi. »Zakaj se jezite, gospod bojevniki? Vaša vest je vendar mirna. Čemu se le razburjate. Sedite vendar,« je dejal šef.

77. »Nisem vajen takih vprašanj,« je odgovoril Ivica Dobrič. »Nimate razloga, da bi se jezili. Policaji vedno tako sprašujemo,« je dejal šef. »Navada, mislimi smo, da nam boste bolj pomagali, ker kaže, da imate izredno razvit dar opazovanja. Veste, tista ulica, kjer ste videli Novaka, je čisto mračna, a vi ste vseeno opazili, da nosi sivo obleko. Pravim vam, da imate odlično razvit dar opazovanja. Jaz na primer ne vem, če bi videl v tistem mraku, kako je oblečen človek, za katerega bi mislil, da je mrtev.«

78. Vojak je bliskovito brskal po svojih možganih. Ni vedel, ali je videl na njem sivo obleko ali pa je doma od staršev izvedel, da ima Novak takšno obleko. »Čisto zanesljivo nisem, da je bila siva. Lahko je bila tudi rumena ali zelena. Zdi se mi pač, da je bila siva. Ali zdaj lahko odidem?« je nato hitro vprašal. »Lahko, gospod bojevniki,« je mirno dejal šef ustaške nadzorne službe, »samo ne jezite se, če vas bomo še kdaj motili, z iskanjem vašega inženirja nameravamo nadaljevati.«

Razmišljanje o nekaterih kranjskih kulturnih problemih

Skrb za kulturo - dolžnost nas vseh

O problematiki kulturne dejavnosti v Kranju razpravljamo že dalj časa, vendar se kaj hitro ugotovimo, da dokaj pavšalno ugotovimo, da pa še zdaleka ni tako kritično, kot nekateri prenapetosti skušajo vno stvar prikazati. Žal, dvomim, če je samozadovoljstvo koristno, zlasti še ob obravnavanju tako rahločutne zadeve, kot je kultura. Nočem sicer trditi, da nismo marljivo storili, vendar pa se mi zdi prišlo celotne kulturne situacije umestno opozoriti na nekatere probleme, ki nas opominjajo, da s kulturno politiko ni vse v redu in da s poenostavljanjem ne bomo prišli daleč.

Naj uvedoma poudarim, da sem prepričan,

— da nam ni dovolj jasna razdila, da smo v materialni kulturi

vojna pot kulturne dejavnosti oz. da kranjska kulturna politika nima dovolj trdnih tal,

— da nam samovšečna deklarativnost o kulturi velikokrat zasenči pogled na resnično stanje in kvaliteto in

— da zanemarjamo oz. podcenjujemo lastne ustvarjalne sile in mnogokrat poskušamo najti lažji izhod v prilagajanju »izposojenega«.

Hkrati pa tudi ne moremo mimo ugotovitve, da je sicer eksperimentiranje potrebno, a le do določene meje (pri tem naj omenim Prešernovo gledališče in menjavanje osnovnega koncepta njegovega dela).

Mislím, da se ne motim, če tr-

daleč pred duhovno in da preveč enostranski razvoj lahko povzroči določene neprijetnosti, ki bodo sčasoma močno vplivale na ideološko raven in duhovno zrelost našega občana. Če trdimo, da mora biti vedno v ospredju celotnega razvoja le človekova osebnost, potem moramo tudi skrbeti, da se le-ta ne bo enostransko razvijal in da ne bo slep in gluha za kulturne dobrine.

Sprejemanje in pravilno vrednotenje duhovnih dosežkov naj bi ustvarilo podstat za nadaljnjo kulturno rast. Povsem logično pa je, da moramo zagotoviti materialne pogoje, če hočemo, da bo lahko postala kultura last najširših množic. Obenem bi morala biti težnja spodbujati človekovo hotelje po ustvarjalnem izpovedovanju notranjih vrednot ena izmed osnovnih bibalnih sil pri razvoju kulture. Postavljanje kulture na »tretji tir« se nam lahko bržkone mačuje. Zato je tudi vsako aprioristično gledanje na kulturo kot na »nujno zlo«, ki nam samo bremení proračuna, vredno obsojanja. Nič manj pa ni škodljivo hlastanje po kratkoročnih in zaslihih rešitvah, ki samo trenutno lahko razrešujejo določena vprašanja.

Pri tem prihaja do izraza zlasti naša nemrzadotost, s katero mnogokrat obravnavamo kulturo in ki nima prav ničesar skupnega s težnjami socialistične družbe. Ključna je tudi tolažba, da je Kranj zelo blizu slovenskega kulturnega centra, kar omogoča »prelivanje« nekaterih kulturnih dobrin v provinco.

Naše hotenje bi moralo biti usmerjeno v pospeševanje in dviganje kulturne ravni občanov, ki naj bodo vsestranski nosilci kulturnega življenja in ustvarjalci kulturnih dobrin. Ob tem je seveda prav tako, kot je škodljivo negiranje lastnih ustvarjalnih sil, škodljivo tudi njihovo cepljenje. S tem mislim na pristransko obravnavanje problema profesionalca — amater, pri čemer bi nas morala voditi samo kvaliteta in potencia ustvarjalnih hotenj. Da prihaja do tega, je kriva labilna in mnogokrat večtrina kulturna politika. V Kranju smo lahko tudi priče določenemu pojemanju vneme posameznikov — kulturnikov, ki naj bi bili med posivci kulturnega dogajanja. To pa prav zato, ker temu delu ne posvečamo dovolj skrbi.

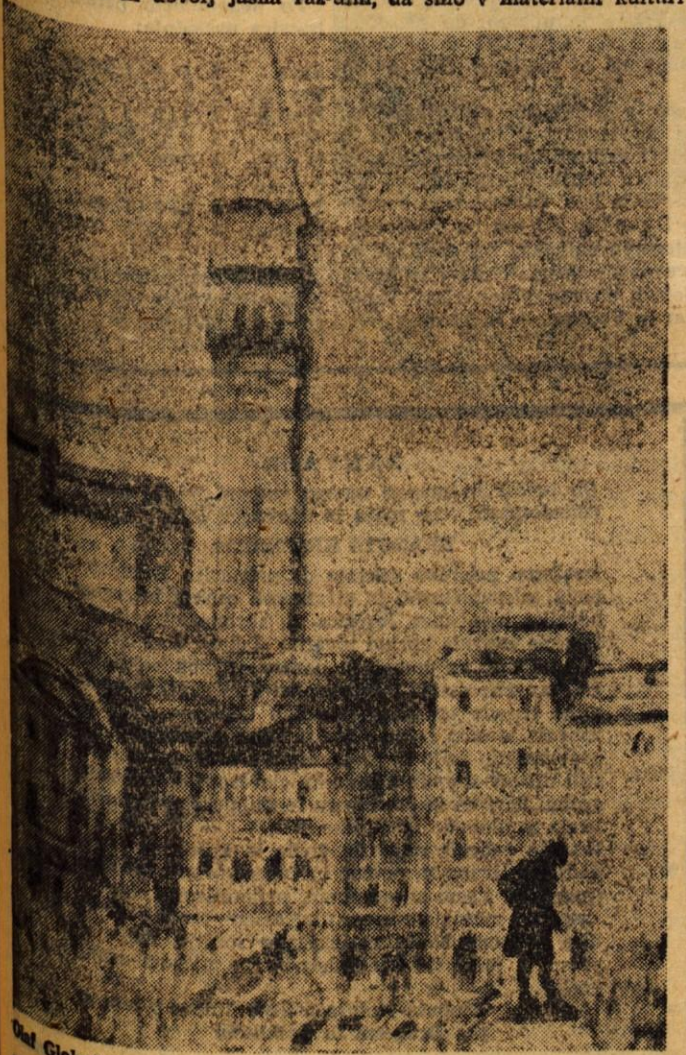
Ni moč zanikati velike požrtvovalnosti gledaliških ljubiteljev, ki jim marsikdo odreka pomemb-

nost in ustvarjalni napor, hkrati pa moramo ugotoviti, da vse močnejše čutimo željo po gledališki dejavnosti, ki bi ji lahko zadostili le poklicni gledališki igralci (sožitje obeh pa je seveda nujno). Ta pomislek se tem močnejše kaže ob sedanji obliki sodelovanja med Prešernovim gledališčem in Mestnim gledališčem ljubljanskim. Ob prvi predstavi v letošnji sezoni (Shakespeare, Dvanajsta noč) se mi je nehote izoblikovala misel, da pravzaprav tokrat ne spoznavamo nobene nove, višje kvalitete gledališke dejavnosti, marveč se samo vračamo — toda v povsem spremenjenih okoliščinah — na tisto, kar smo že pred leti ustvarili, pa nato zavrgli. Ta oblika sodelovanja je sicer v redu, a samo kot oblika pozivljanja (ne nadomestila) in sodelovanja. Vse skupaj naj bi bilo le prehodno. Provincionalnemu manjvrednostnemu kompleksu pa je ob tem zadoščeno, saj določeno kulturno dejavnost reprezentira nekdo (ki je sicer pogljal korenine drugod), ki mu ne gre odrekati kvalitete.

Nekaj takega (mislim na provincialni kompleks) se nedvomno kaže tudi ob želji, da bi Kranj dobil »galerijo«, ki bi imela kot stalno zbirko razstavljenih dela kiparja Dolinarja (galerija naj bi dobila tudi ime po kiparju, kar pa se mi zdi skrajno nepričljivo). Tudi ob tem primeru velja, da se ne izplača ponášati s tuljim delom, še manj pa je to spodbudno za ljudi, ki se trudijo, da bi v svoje delo ujeili naš ambient, se z njim spoprijemali in ga plemenitili. Prav gotovo je galerija potrebna, vendar pa bi morala imeti nekoliko drugačen koncept, kot se to trenutno kaže. V prvi vrsti naj bi služila razvoju in dviganju lastnih ustvarjalnih hotenj in likovni vzgoji našega občana. Navsezadnje pa saj nam ni potrebno, da se manifestiramo kot slabšči, ki zaradi prepričanja (!) o lastni ne moči iščemo oporo v nečem, kar ni naše. Počasno kulturno rasi Kranja, ki jo ovirajo najrazličnejše okoliščine, pa ne bi imelo smisla kompenzirati s »sposojenim«.

Prav bi bilo, če bi se o številnih kulturnih problemih, ki zahtevajo rešitev, razvila javna razprava. Menim, da kranjska kulturna bolečina le predolgo ostaja zgolj stvar posameznikov, čeprav bi bilo prav, da bi bila skrb nas vseh.

G. Kocijan

Od Globočnik: PIRAN (z razstave v Mestnem muzeju v Kranju)

Grigorij Baklanov

Mrtvi ne poznajo sramu

S čepico v roki in plaščem na pas je stal pred njo Vasič, malec življenjskega sprčo svoje nenavadne velikosti, deloma tudi zaradi za-

»Po škornjih in usnjah vonjaš.«

Opazil je solze v njenih očeh. Potem se je obrnila.

»Moja mati je pospremila očeta od doma, ko je odhajal na vojno, tedaj ko me še ni bilo na svetu. In zdaj spremljam jaz tebe. Mar je zmeraj tako, doživi podobno sleherni pokolenje?«

Stimela je proti oknu, majhna in temna, v belem krilu, z rokami v žepih, ona, ki mu je bila tako draga, da ga je stiskalo pri srcu.

»Skozi vrata je videl operacijsko sestro z obvezanim licem. Zob-

ni ji je omgojil.

»Dina Jakovljeva...«

Obrnila se je od okna, spet s suhimi očmi, z le nenavadno belimi lici. Z roko je naglo odmaknila prazne in na hrbtu spete

»Operirati moram. Trajalo bo kakšnih dvajset minut. Ostani tu in počakaj. Potem te bom pospremila.«

»Mi se upal spregovoriti, da bi je ne razburil pred operacijo. Vsi predmeti in bele oljne barve — v beli svetlobi snežnega

»Vasič previdno sedel na robu stola, s čepico na kolenih. Rad bi pa si v tej sobi ni upal. In tako je sedel dvajset minut, ne

»Poleg njega, na stekleni mizici, je tiktakala ura. Vsi predmeti in bele oljne barve — v beli svetlobi snežnega

»Vasič je naglo vstopila Dina. Vasič je nemudoma vstal. Bila je

»Vasič je naglo vstopila Dina. Vasič je nemudoma vstal. Bila je

»Vasič je naglo vstopila Dina. Vasič je nemudoma vstal. Bila je

»Vasič je naglo vstopila Dina. Vasič je nemudoma vstal. Bila je

»Vasič je naglo vstopila Dina. Vasič je nemudoma vstal. Bila je

»Dina!« je dejal kar na moč prepričljivo, ker je poznal njeno naravo. Čepico je stisnil k srcu, in ko bi ga v tem trenutku kdo videl, bi se ga zanesljivo usmili. »Dina, veš...«

Na prostem je bilo štirideset stopinj mraza. In do železniške postaje trije kilometri kolovoza. V mislih je videl, kako se je v tem mrazu sama vračala prek polj.

»Ze vem,« ga je prekinila, »odpni mi plašč!«

Poslušno ji je začel odpenjati plašč in unal, da se bo zgodil čudež. In čudež se je prikazal v podobi operacijske sestre z gnojnim zobom, ki je pogledala skozi vrata.

»Dina Jakovljeva!«

Spet je morala oditi zaradi nujne operacije in tako je ostal v sobi pa čakal.

»Zastavi besedo, da me boš počakal!«

Dal ji je besedo in sedel, poln mučnih misli, pa poslušal tiktakanje ure. Pred oknom se je zaustavil avtomobil, prekrit s plahito. Na avtomobil je poskakalo nekaj volakov, ki so jih odpustili iz bolnišnice. Prtljago so metali kar prek stranic.

Skozi vrata je planil intendant bolnišnice z jezimi očmi in belo haljo.

»Tovariš stotnik! Kje se potikate? Obrusil si bom pete, iščem pa iščem, jezik mi visi do trebuha...«

»Pomirite se,« je dejal Vasič, »le mirno, nikar se tako ne razburjajte!«

Na kosček papirja je napisal kratko sporočilo: »Dina! Razumela me boš: prišel je tovrstnik in tako nisem mogel storiti drugače. Morda je tako celo bolje, kajti dolgo slovo terja več solz. Ne smeš se jeziti.«

Najvažnejše je želel še pripisati, potem pa je pogledal proti vratom, se spomnil, da bi utegnila sestra z gnojnim zobom prva prebrati njegove vrstice, in tako je prenehal pisati. List je položil pod uro in tiho, po prstih odšel iz sobe.

Odletel je minilo že leto, od dne, ko je previdno zaprl vrata za svojim hrbtom. Takrat je bila zima, zima na Uralu. In zdaj je bila spet zima, zima v Ukrajini. Snežni vihar je vel prek vojaških škornjev in topovskih koles. Volaki z vrečami na hrbtih so se med korakanjem skrivali v plaščih in nad rameni so štrlela ustja karabink, prekrita z ivjem. Mesec je sijal med oblaki kakor moten

madež. Veter je vel prek ledine in ravnina se je razprostirala do koder je segel pogled. Koliko tisoč kilometrov zasnežene ravnine ga je delilo od Dine in Urala?

Rada je spala močno skrčena. Takole skrčena je kolena potisnila skoraj pod brado in spala. Najbrž zato, ker se je soba ponoči naglo shladila in je bilo pod volneno vojaško odejo prijetno toplo. Majhno, skrčeno v klobčič, jo je nosil v svojem srcu in pogrelo ga je ob misli, da jo takšno nosi skozi vetrovno in snežno zimsko noč.

»Komisar! Čemu se smehljáš? Mar spiš?«

Pod grčavi drevesom na robu ceste je z rokami na hrbtu stal Ušakov.

»Hodi pa se smehlja... Mar sanja med korakanjem?« je zamrmral predse, preden je Vasič prispel do njega.

Tudi Vasiču se je zdelo, da je sanjal, kajti pred Ušakovom je bil zdaj v zadregi, ko da je bogatejši kakor sosed. In to mu je ravno bilo neprijetno.

»Kakšno vreme, mar ne?« je dejal. »Ko smo odkorakali, je sijal mesec in zdaj pogledaj kako se je pooblačilo.«

»Hudo točna ugotovitev,« je z rahlim posmehom pripomnil Ušakov. »Le da ne vem, če sodi ta reč na področje strategije ali gre le za vprašanje taktike? Postransko vprašanje: si se resnično prepričal na zemljevidu, kako daleč je še do fronte? Rad bi vedel, čemu molčijo in ne streljajo! Mar gre le za odmor do mirnega obreda ali pa je morda vojna že pri kraju?«

Vasič ga je ljubeznivo opazoval. Ušakova je dobro poznal, vendar sam trenutno ni čutil nikakršne nevarnosti in tako ni razumel njegove vznemirljenosti.

»Poslušaj,« je dejal, da bi pač storil Ušakovu prijetno uslugo, »mar bi raje odšel s patroljo v predhodnico in pogledal kako je tam?«

Grči, grči, grči...

Snežni vihar je besnel nad grči, pod temničnim, nizkim nebom, in skozi bližnji gozd se je v vetrovnih sunkih razlegel odmev.

V troje so šli mimo gozda med nemirnimi snežinkami. Vasič je pogledal Mostovoja na sprednjega vojaka, ki je sodil v patroljo in nosil čudno ime Halatura. Videl je njuna zasnežena plašča, beli čepici in zaripla obraza, ki ju je bičal vihar. Mostovoj je nenadoma sedel v sneg: »Počakaj, stotnik, obujke si moram popraviti.«

● Kranj 46
163108/2
O-224149/4
O-224170/4
O-224217/4
O-224219/4
O-224228/4
O-224247/4

● Radovljica 72
090908/2
211502/2
K-759977/4
K-759347/4
K-759373/4
K-759383/4

● Sk. Loka 88
062884/2

Dokončno poročilo za 42. leto
LOTA — žrebanje 16. 10. 1963.
PETORKE — 467.737
ČETVORKE — 10.804
TROJKE — 648

Rok za izplačevanje do 23. de
cembra 1963